

Dr Irena Mikłaszewicz

Uniwersytet Witolda Wielkiego, Kowno, Litwa

Konferencja „Rodzinna Europa. Europejska myśl polityczna a wyzwania XXI wieku”

– pod takim tytułem w dniach 9–11 kwietnia 2014 roku odbyła się w Wilnie międzynarodowa konferencja naukowa zorganizowana przez Stowarzyszenie Naukowców Polaków Litwy i Polskie Towarzystwo Myśli Politycznej pod patronatem honorowym Ambasadora Rzeczypospolitej Polskiej na Litwie Jarosława Czubińskiego. Ciężar pracy organizacyjnej ze strony SNPL na swe barki wziął prof. dr Henryk Malewski, ze strony zaś PTMP – profesor Uniwersytetu Wrocławskiego dr hab. Maciej Marszał oraz Paweł Fiktus. Organizatorzy nawet nie mogli przewidzieć, na ile trafna i aktualna będzie zaproponowana problematyka konferencji, a mianowicie zagrożenia i wyzwania, które niespodziewanie i z ogromną siłą niszczycielską zaistniały w pierwszej połowie 2014 roku na świecie i bezpośrednio w naszym regionie – na Ukrainie.

Henryk Malewski, otwierając konferencję, powiedział: „Mamy nadzieję, że konferencja przysłuży się nie tylko lepszemu zrozumieniu istniejących problemów na linii Wilno-Warszawa, spraw związanych z mniejszością polską na Litwie, ale również w znacznie szerszym zakresie, w aspekcie Europy Środkowej i Wschodniej, a także w aspekcie newralgiczności spraw mniejszości narodowych w państwach naszego obszaru. Widzimy więc, że sprawy mniejszości narodowych stały się bardzo ważne w czasach dzisiejszych”.

W obradach wzięło udział ponad 70. naukowców i gości z Polski i Litwy, wśród nich znani przedstawiciele litewskiej humanistyki tacy, jak prof. dr hab. Alvydas Nikžentaitis oraz doc. dr Vladas Sirutavičius z Instytutu Historii Litwy. Świadczyć to może o partnerskim stosunku ze strony naukowców Litwinów do inicjatyw SNPL. Stronę polską reprezentowało wielu znanych naukowców z kilkunastu uniwersytetów i innych uczelni wyższych z całego kraju (żeby kogoś nie pominąć, odsyłam Czytelników do programu konferencji). Wśród uczestników ze strony litewskiej większość stanowili członkowie SNPL zatrudnieni na uczelniach i w placówkach naukowo-badawczych Wilna i Kowna.

Podczas wystąpienia gości honorowych, wśród których byli ambasador RP Jarosław Czubiński, wiceminister Oświaty i Nauki RL Edyta Tamošiūnaitė, mer Samorządu Rejonu Solecznickiego Zdzisław Pałewicz, sygnatariusz Aktu Niepodległości Litwy mecenas Czesław Okińczyc, przewodniczący Polsko-Litewskiego Forum Dialogu i Współpracy im. Jerzego Giedroycia wspomniany już prof. Alvydas Nikžentaitis, ówczesny prezes SNPL prof. dr Bogusław Grużewski, padały słowa o wadze dyskusji naukowej w gronie specjalistów różnych dziedzin z obu krajów, wyrażano życzenia, aby wspólne wysiłki owocowały lepszym porozumieniem między naszymi narodami.

Inspirującym i refleksyjnym było wystąpienie Ambasadora RP Jarosława Czubińskiego, który powiedział: „Czy rzeczywiście obiektywnie i poprzez wieki istnieje pewna wspólna tożsamość Europy, którą zaczęto nazywać Europą Środkową? Miłosz sądził, że tak. Składa się na nią, w jego opinii, pewien dystans wobec wielkiej historii – mnie natomiast wydaje się, że może jest to pewna forma determinizmu – ale jednocześnie silna zależność od niej, a także pewne unikalne, niespotykane nigdzie indziej stany świadomościowe mieszkańców tego regionu. Czy mistrz Miłosz miał rację? Nie wiem, nie mnie to osądzać, jeszcze zbyt młodym wilniukiem jestem. Są do tego powołani inni, których elita zebrała się w tej sali. Z niecierpliwością oczekują rezultatów konferencji”.

Przed wystąpieniami merytorycznymi uczestników i gości konferencji czekała miła niespodzianka. Ponieważ konferencja odbywała się w tygodniu poprzedzającym Święta Wielkanocne, więc organizatorzy starym zwyczajem wszystkim obecnym wręczyli tradycyjne palmy wileńskie. Obrady warte toczyły się w Domu Kultury Polskiej podczas posiedzeń plenarnych i w sześciu sekcjach tematycznych: „Globalizacja we współczesnym świecie”, „Wielokulturowość Europy”, „Tradycje europejskiej myśli politycznej”, „Współczesne tendencje rozwojowe politycznej myśli europejskiej”, „Problem bezpieczeństwa w Europie Środkowo-Wschodniej a wyzwania i zagrożenia XXI wieku (Polska-Litwa-Ukraina)”, „Nauki humanistyczne a społeczeństwo” (program konferencji i relacje mediów na stronie internetowej SNPL – www.snpl.lt). Referaty były tak interesujące, że wielu chciało być w dwu lub trzech miejscach naraz. Niestety nie zawsze było to możliwe, ale gorące dyskusje trwały i poza salami obrad. Mając to na uwadze, w ostatnim dniu konferencji odbyła się sesja plenarna, na której moderato-

rzy wszystkich 6 sekcji streścili podstawowe tezy referatów i przybliżyli te problemy, które wywołały najbardziej ożywioną dyskusję. Jak zawsze dopisały media, lecz było zbyt mało słuchaczy „postronnych”. Bolączką naszych czasów jest zabieganie i pośpiech, co sprawia, że ledwo nadążamy ze swoimi obowiązkami, ale ...na pewno wielu nauczycieli historii i wiedzy o społeczeństwie, a także studentów mogło wynieść z tych obrad dużo interesujących spostrzeżeń. Trzeba jednak podkreślić, że studenci byli i dzielnie pomagali organizatorom, a zespół polonistyki Litewskiego Uniwersytetu Edukologicznego *Evviva l'arte* przygotował piękny poetycko-muzyczny program, z którym wystąpił podczas kolacji integracyjnej. Zespół ten uświetniał już niejedno spotkanie członków SNPL, za co należy podziękować doc. dr Barbarze Dwilewicz, która opiekuje się tą gromadką utalentowanej młodzieży.

Uczestnicy konferencji mogli zdecydować, gdzie chcą umieścić swoje referaty: czy w publikacji przygotowywanej przez prof. Macieja Marszałę w Polsce, czy w kolejnym tomie *Rocznika SNPL*, którego redakcji podjął się prof. Henryk Malewski. Zatem pogrążając się w lekturze tego tomu, będziemy mogli osobiście ocenić kunszt i warsztat prelegentów.